

NHU CẦU VÀ NGUỒN LỰC ĐÁP ỨNG NHU CẦU PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH CHỮA LÀNH Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

Nguyễn Thị Hảo^{1*}, Nguyễn Thị Bích¹, Phạm Hoàng Giang¹

¹Trường Đại học Thành Đô

* Email: nthao@thanhdouni.edu.vn

Ngày nhận bài: 25/04/2024

Ngày nhận bài sửa sau phản biện: 11/06/2024

Ngày chấp nhận đăng: 18/06/2024

TÓM TẮT

Phát triển loại hình du lịch đa dạng và phong phú để hướng tới phục vụ các đối tượng khách du lịch đặc thù đang là một trong những mục tiêu mang tính chiến lược của ngành du lịch Việt Nam. Loại hình du lịch chữa lành (Wellness Tourism) được biết đến như một phần của loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe, chữa lành về mặt tinh thần nhiều hơn là chữa lành về mặt thể chất. Theo Báo cáo của Viện Nghiên cứu sức khỏe toàn cầu (Global Wellness Institute), đến hết năm 2022, doanh thu của mảng du lịch chữa lành ước đạt 919 tỉ USD, chiếm 18% tỉ trọng ngành du lịch thế giới. Du lịch chữa lành là loại hình du lịch đang được ưa chuộng từ hai năm trở lại đây ở Việt Nam. Bài viết tổng hợp, phân tích thực trạng nhu cầu và các nguồn lực đáp ứng nhu cầu phát triển loại hình du lịch chữa lành ở Việt Nam hiện nay, từ đó đưa ra một số khuyến nghị nhằm phát triển loại hình du lịch này.

Từ khóa: du lịch chăm sóc sức khỏe, du lịch chữa lành, xu hướng du lịch.

THE DEMAND AND RESOURCES TO MEET THE DEVELOPMENT NEEDS OF HEALING TOURISM IN VIETNAM TODAY

ABSTRACT

Developing diverse and rich types of tourism to serve specific tourists is one of the strategic goals of Vietnam's tourism industry. Wellness Tourism is known as a part of healthcare tourism, with more mental healing than physical healing. According to the Global Wellness Institute report, by the end of 2022, revenue from medical tourism is estimated to reach 919 billion USD, accounting for 18% of the world tourism industry. Healing tourism is a type of tourism that has been popular in Vietnam for the past two years. This article summarizes and analyzes the current needs and resources to meet medical tourism in Vietnam today. From there, some recommendations are made to develop this type of tourism.

Keywords: healing tourism, health care tourism, tourism trends.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Du lịch chữa lành không phải thời gian gần đây mới xuất hiện và được ưa chuộng mà ngay từ thời cổ đại, con người đã phát hiện ra

tiềm năng chữa bệnh của các nguồn nước khoáng, của những trải nghiệm từ thiên nhiên kết hợp nghỉ dưỡng và đã tận dụng nó để hồi phục sức khỏe, xoa dịu tinh thần sau những

liệu trình chữa lành. Đây được coi như khởi nguồn của loại hình du lịch chữa lành, hay rộng hơn là du lịch chăm sóc sức khỏe. Tuy nhiên, nếu so sánh với các loại hình du lịch truyền thống khác như du lịch văn hóa, du lịch sinh thái, du lịch ẩm thực,... thì du lịch chữa lành vẫn chưa thực sự được nhiều người hiểu rõ và sử dụng dịch vụ. Cùng với xu hướng phát triển các loại hình du lịch trên thế giới, du lịch chữa lành tại Việt Nam trong vài năm trở lại đây đang được khách du lịch quan tâm nhiều hơn. Theo Cục Du lịch quốc gia Việt Nam (2024), cùng với sự phát triển chung, bên cạnh những yếu tố tích cực mà khoa học công nghệ mang lại, nhiều yếu tố bất lợi đối với sức khỏe con người, đặc biệt là sức khỏe tinh thần cũng xuất hiện như: tình trạng biến đổi khí hậu, ô nhiễm môi trường và sự gia tăng của những áp lực cuộc sống... Do vậy, tại nhiều quốc gia trên thế giới, nhất là tại những nước phát triển, con người ngày càng chú trọng đến việc chăm sóc sức khỏe, giải tỏa căng thẳng tinh thần, giải tỏa áp lực từ công việc, học tập... Từ đó, xu hướng du lịch chữa lành ra đời với sự kết hợp độc đáo giữa hoạt động trải nghiệm và nâng cao sức khỏe thân – tâm – trí dựa trên nền tảng lấy thiên nhiên làm gốc. Đây cũng là loại hình du lịch được dự báo có xu hướng ngày càng tăng, phát triển mạnh tại Việt Nam và trên thế giới (Trang Đào, 2023).

Theo tìm hiểu của nhóm tác giả đã có khá nhiều công trình nghiên cứu về loại hình du lịch chữa lành. Tuy nhiên, hầu hết các bài viết đều mặc định du lịch chữa lành cũng chính là du lịch chăm sóc sức khỏe. Có thể kể đến một số nghiên cứu về du lịch chăm sóc sức khỏe tiêu biểu như: Nguyễn Thanh Bình (2021), *Du lịch chăm sóc sức khỏe – Ý nghĩa, xu hướng và sự khác biệt với du lịch y tế*, tác giả cho rằng du lịch chăm sóc sức khỏe khác với du lịch y tế. Du lịch chăm sóc sức khỏe mang tính chủ động phòng ngừa. Người tham gia du lịch không nhất thiết mang mầm bệnh. Họ lựa chọn dịch vụ với mục đích nghỉ ngơi, thư giãn nhằm hình thành, cải thiện lối sống lành mạnh, tiêu trừ suy nghĩ tiêu cực, giảm căng thẳng, hướng đến những ích lợi toàn diện cho

sức khỏe, cả về vật chất lẫn tinh thần. Cũng theo tác giả, Hiệp hội Du lịch chăm sóc sức khỏe thế giới đã đưa ra 07 xu hướng của du lịch chăm sóc sức khỏe trong thời gian tới, đó là: đặt sức khỏe lên lựa chọn hàng đầu, tiếp xúc với thiên nhiên, sức khỏe tâm thần, xuất hiện những thành viên mới, nam giới tham gia nhiều hơn vào các chuyến đi du lịch với mục đích chăm sóc sức khỏe, đi đơn lẻ theo ý thích riêng,... Bài viết của tác giả Nguyễn Hoàng Mai (2021), *Thị trường du lịch chăm sóc sức khỏe trên thế giới và những vấn đề đặt ra cho du lịch Việt Nam*, tác giả cho rằng, để phát triển thị trường đầy tiềm năng này, ngành du lịch Việt Nam cần phải giải quyết một số vấn đề đặt ra như: nghiên cứu, điều tra toàn diện về tiềm năng, thực trạng và nhu cầu của thị trường du lịch chăm sóc sức khỏe tại Việt Nam; cải thiện chất lượng hệ thống dịch vụ du lịch chăm sóc sức khỏe sẵn có; đảm bảo các tiêu chuẩn, tiêu chí về an toàn sức khỏe cho khách du lịch; nâng cao chất lượng đội ngũ nguồn nhân lực; xây dựng hệ thống sản phẩm, dịch vụ du lịch chăm sóc sức khỏe phù hợp với từng phân khúc thị trường khách (theo độ tuổi, nền văn hoá); đảm bảo an toàn sức khỏe, an ninh cho khách du lịch; tạo được cơ chế hợp tác hiệu quả giữa các cơ sở khám chữa bệnh với cơ sở dịch vụ du lịch. Bài viết của tác giả Đỗ Hải Yến (2021), *Một số vấn đề đặt ra đối với phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam*, tác giả cho rằng phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe bền vững hiện nay cũng tồn tại nhiều khó khăn, cụ thể: cộng đồng và thị trường chưa có hệ thống kiến thức tiêu chuẩn và nghiên cứu chuyên sâu về du lịch chăm sóc sức khỏe; công tác quảng bá và truyền thông chưa có sự liên kết chuyên nghiệp giữa các ban ngành; thị trường du lịch chưa được tập trung khai thác; lượng và chất của nguồn nhân lực chưa tương xứng; giá thành sản phẩm còn cao, trong khi thời gian chương trình ngắn, chưa có sự “đo lường và cam kết hiệu quả” đối với khách hàng.

Nghiên cứu về du lịch chữa lành có các bài viết như: Linh Nguyễn (2024), *Du lịch chữa lành: Xu hướng mới, trải nghiệm mới*, bài viết đưa ra nhận định của TS. Vũ Tiến Lộc, Ủy

viên Ủy ban Kinh tế của Quốc hội: “Trong bối cảnh hiện nay, ngành du lịch nước ta cần quan tâm nhiều hơn đến chất lượng khách du lịch chứ không phải số lượng khách du lịch. Phát triển du lịch chữa lành chính là hướng đi giúp thu hút du khách chất lượng cao, hướng đến sự phát triển bền vững, góp phần khắc phục tính mùa vụ của du lịch”. Nghiên cứu của nhóm tác giả (Vũ Hương Lan & Trần Phương Anh, 2021), *Phát triển du lịch chữa lành ở huyện Tam Đảo (Vĩnh Phúc) và thành phố Đà Lạt (Lâm Đồng)*, sau khi phân tích thực trạng, đã đưa ra 04 nhóm giải pháp nhằm phát triển loại hình du lịch chữa lành ở huyện Tam Đảo (Vĩnh Phúc) và thành phố Đà Lạt (Lâm Đồng) như sau: đa dạng hóa và phát triển sản phẩm du lịch chữa lành, xúc tiến quảng bá du lịch chữa lành, tổ chức và quản lý hoạt động du lịch chữa lành, phát triển nguồn nhân lực du lịch chữa lành. Bài viết của tác giả Hoài Anh (2024), *Nghỉ dưỡng, chữa lành – xu hướng du lịch trong năm 2024*, tác giả cho biết theo phân tích của các chuyên gia, mặc dù xu hướng du lịch nghỉ dưỡng, chữa lành thường tập trung vào các nhóm khách lẻ, ít người, song loại hình này lại đặc biệt thu hút khách quốc tế và dòng khách có khả năng chi trả cao. Mặt khác, du lịch nghỉ dưỡng, chữa lành thường tập trung vào mùa Thu – Đông, do đó xu hướng du lịch này nếu được phát triển một cách bài bản, đúng hướng sẽ góp phần giải quyết vấn đề mùa vụ của ngành du lịch trong tương lai gần. Tác giả đưa ra khuyến nghị cho các doanh nghiệp lữ hành cần chủ động tìm hiểu, thiết kế, xây dựng các tour du lịch nghỉ dưỡng, chữa lành mang tính hấp dẫn, phù hợp, qua đó góp phần đa dạng hóa sản phẩm du lịch, đẩy mạnh khai thác tiềm năng và tăng lợi thế cạnh tranh cho loại hình du lịch này.

Từ tổng quan tình hình nghiên cứu cho thấy, du lịch chữa lành đang là xu hướng thúc đẩy ngành du lịch phát triển bền vững. Loại hình du lịch này đã được nhiều doanh nghiệp du lịch khai thác từ đầu năm 2023 và cũng thu hút được nhiều sự quan tâm của khách du lịch. Trong nghiên cứu này, nhóm tác giả thực hiện tổng hợp, phân tích thực

trạng nhu cầu và các nguồn lực đáp ứng phát triển loại hình du lịch chữa lành ở Việt Nam hiện nay. Từ đó, đưa ra một số khuyến nghị nhằm giúp các doanh nghiệp và địa phương xây dựng các sản phẩm và dịch vụ du lịch chữa lành phù hợp, thu hút du khách và góp phần nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch tại Việt Nam.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu xác định đối tượng nghiên cứu là loại hình du lịch chữa lành, nhu cầu của khách du lịch đối với dịch vụ du lịch chữa lành, các điều kiện và tài nguyên du lịch để phát triển du lịch chữa lành ở Việt Nam.

Về nguồn thông tin, số liệu, do hạn chế về thời gian và nguồn lực nên không thể tiến hành khảo sát thực địa, nhóm tác giả sử dụng số liệu thống kê của Cục Du lịch quốc gia Việt Nam và số liệu thứ cấp từ các website đáng tin cậy trong nước và nước ngoài, cũng như tổng hợp từ kết quả nghiên cứu của các nhóm tác giả khác. Tất cả những tài liệu nghiên cứu đều có liên quan đến đối tượng nghiên cứu của nhóm tác giả. Số liệu thứ cấp phục vụ cho nghiên cứu trong bài viết này gồm: kết quả thống kê, khảo sát đối với nhu cầu sử dụng dịch vụ du lịch chữa lành, khả năng chi trả của khách du lịch cho dịch vụ du lịch chữa lành trên thế giới và Việt Nam, số liệu thống kê khách du lịch nội địa quý I năm 2024 của Cục Du lịch quốc gia Việt Nam và kết quả của một số công trình khoa học đã công bố gần đây liên quan đến du lịch chữa lành.

Thực hiện nghiên cứu này, nhóm tác giả chủ yếu sử dụng phương pháp tổng hợp, thu thập thông tin, thống kê, phân tích tài liệu thứ cấp liên quan đến du lịch chữa lành tại Việt Nam. Các dữ liệu sử dụng trong bài viết được phân tích nhằm đánh giá khái quát nhu cầu và nguồn lực đáp ứng nhu cầu phát triển loại hình du lịch chữa lành ở Việt Nam hiện nay. Đó là những dữ liệu làm căn cứ thực tiễn để nhóm tác giả luận giải sự cần thiết và đưa ra các giải pháp nhằm mở rộng, phát triển loại hình du lịch chữa lành.

3. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

3.1. Khái niệm du lịch chữa lành

Viện Nghiên cứu Chăm sóc Sức khỏe toàn cầu (*Global Wellnes Institute – GWI*) đã đưa ra định nghĩa “Du lịch chữa lành là loại hình du lịch dành cho du khách có nhu cầu duy trì và nâng cao sức khỏe cá nhân”. Du lịch chữa lành là một nhánh của du lịch sức khỏe (*Health Tourism*). Tuy nhiên, du lịch chữa lành không phải là du lịch chữa bệnh (*Medical Tourism*) (Vũ Hương Lan & Trần Phương Anh, 2021). Trong nghiên cứu này, nhóm tác giả cho rằng, du lịch chữa lành là mô hình nghỉ dưỡng tại các địa điểm gần gũi với thiên nhiên, tham gia các hoạt động trị liệu, thưởng thức ẩm thực và các hoạt động với người dân bản địa nhằm phòng ngừa các nguy cơ, duy trì và tái tạo sức khỏe.

3.2. Nhu cầu và nguồn lực đáp ứng nhu cầu phát triển loại hình du lịch chữa lành

3.2.1. Nhu cầu về loại hình du lịch chữa lành

Cùng với xu thế phát triển của du lịch trong xã hội hiện đại, nhu cầu của con người không chỉ giới hạn ở việc đi du lịch để nghỉ ngơi, hưởng thụ khoảng thời gian nhàn rỗi mà còn có mục tiêu về nâng cao sức khỏe cả thể chất và tinh thần. Khi cuộc sống của con người ngày càng đầy vơi về vật chất thì sức khỏe tinh thần lại càng được coi trọng. Vì vậy, các dịch vụ du lịch chăm sóc sức khỏe, du lịch chữa lành trong thời gian qua cũng được các doanh nghiệp du lịch quan tâm và phát triển.

Ngày nay, du lịch chữa lành phát triển nhanh chóng và phân bố rộng khắp trên toàn thế giới. Sự tăng trưởng nhanh chóng của du lịch chữa lành diễn ra ở rất nhiều quốc gia. Trong năm 2017, du lịch chữa lành ước tính trị giá 639,4 tỉ đô la và dần trở thành phân khúc du lịch phát triển nhanh chóng. Từ năm 2015 – 2017, du lịch chữa lành tăng 6,5%, gấp hai lần tốc độ tăng trưởng của toàn ngành du lịch. Khách du lịch trên toàn thế giới đã thực hiện 830 triệu chuyến đi chăm sóc sức khỏe trong năm 2017, cao hơn 139 triệu chuyến đi so với năm 2015. Bên cạnh đó, theo

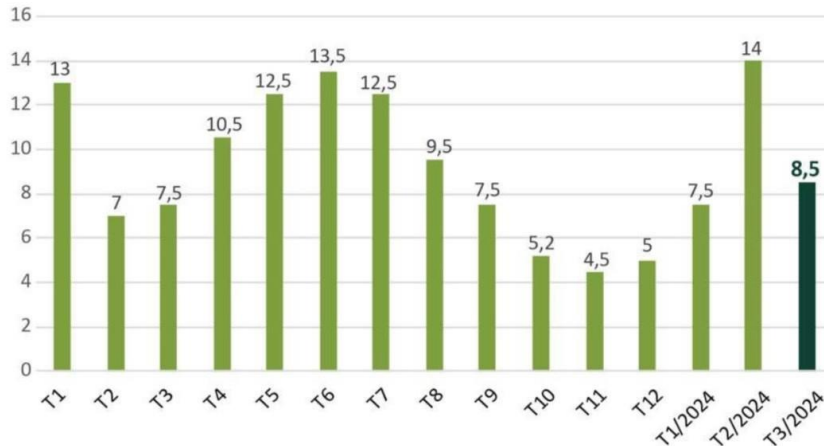
các kết quả dự án của Viện Nghiên cứu Chăm sóc Sức khỏe toàn cầu, du lịch chữa lành vẫn sẽ tăng trưởng với tốc độ trung bình hằng năm khoảng 7,5% cho đến năm 2022, nhanh hơn đáng kể so với mức tăng trưởng 6,4% hằng năm được dự báo cho du lịch toàn cầu (Vũ Hương Lan & Trần Phương Anh, 2021). Khảo sát của Tổ chức Du lịch sức khỏe thế giới (*Wellness Tourism Association*) năm 2022 cũng cho thấy, có tới 76% số người được hỏi muốn chi tiêu nhiều hơn cho các chuyến du lịch để cải thiện sức khỏe, 55% số người sẵn sàng trả thêm cho các dịch vụ, hoạt động trị liệu về tâm lí. Những con số này đủ khẳng định sức hút cũng như tiềm năng phát triển dồi dào của thị trường du lịch chữa lành (Hiếu Phương, 2023).

Du lịch chữa lành không chỉ dành cho đối tượng khách du lịch nhất định mà nó có tiềm năng ở mọi lứa tuổi. Nhu cầu của khách du lịch ở Việt Nam đối với loại hình du lịch này được chia làm hai nhóm:

Nhóm 1: Nhu cầu du lịch để chữa lành, tái tạo sức khỏe: Nhóm đối tượng khách hàng tham gia sử dụng dịch vụ này thường là những người có bệnh, cao tuổi và có khả năng chi trả cao, có thời gian để tham gia hết liệu trình chữa lành. Đây là nhóm đối tượng khách hàng không có sự biến động lớn về nhu cầu và số lượng tham gia.

Nhóm 2: Nhu cầu du lịch để phòng ngừa, duy trì và chăm sóc sức khỏe: Nhóm đối tượng khách hàng tham gia sử dụng dịch vụ này thường mang yếu tố chủ động phòng ngừa bệnh và duy trì sức khỏe cá nhân. Đây là nhóm đối tượng khách hàng phong phú, đa dạng cả về độ tuổi và sở thích cá nhân.

Theo thống kê của Cục Du lịch quốc gia Việt Nam, riêng trong tháng 3 năm 2024, lượng khách du lịch nội địa của loại hình du lịch này đạt 8,5 triệu lượt khách, trong đó có khoảng 3 triệu lượt khách có lưu trú. Tính chung quý I năm 2024, lượng khách nội địa đạt 30 triệu lượt. Tổng thu từ khách du lịch quý I năm 2024 ước đạt 195 nghìn tỉ đồng (Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam, 2024).

Đơn vị tính: triệu lượt.

(Nguồn: Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam, 2024)

Hình 1. Thống kê lượng khách nội địa 12 tháng năm 2023 và 3 tháng đầu năm 2024

Hình 1 cho thấy, nhu cầu du lịch của khách du lịch nội địa của loại hình du lịch chữa lành quý I năm 2024 tăng mạnh so với cùng kỳ năm 2023. Với những lợi ích thiết thực cho sức khỏe và tinh thần, du lịch chữa lành hứa hẹn sẽ mang đến cho du lịch Việt Nam hướng phát triển mới, bền vững trong thời gian tới.

3.2.2. Nguồn lực đáp ứng nhu cầu phát triển loại hình du lịch chữa lành

Một điểm đến, một khu du lịch được xem là nơi thích hợp để phát triển loại hình du lịch chữa lành thường phải dựa trên việc khai thác, sử dụng các nguồn tài nguyên thiên nhiên, có nét đẹp văn hóa, có ẩm thực địa phương đặc thù đáp ứng khả năng cải thiện hoặc tăng cường sức khỏe. Bên cạnh đó, điểm đến cũng cần gắn với các điều kiện tự nhiên, y tế thích hợp cho việc nghỉ dưỡng, chăm sóc và phục hồi sức khỏe tinh thần cho khách du lịch. Nguồn lực đáp ứng nhu cầu phát triển loại hình du lịch chữa lành tại Việt Nam bao gồm:

Thứ nhất, về cảnh quan thiên nhiên, cơ sở hạ tầng: Việt Nam có nhiều lợi thế để phát triển mạnh loại hình du lịch chữa lành như thiên nhiên phong phú, hùng vĩ, suối khoáng nóng, bùn khoáng trải dài cả nước, nhiều khu vực có khí hậu ôn hòa, bãi biển đẹp, trong xanh, bầu không khí trong lành với đường bờ biển dài hơn 3.200 km cùng nhiều bãi tắm

đẹp và hơn 2.000 hòn đảo lớn nhỏ phù hợp cho du lịch nghỉ dưỡng, chữa lành... Ngành địa chất đã phát hiện khoảng 400 nguồn nước khoáng nóng trên cả nước có tác dụng chữa bệnh, điều hòa cơ thể (Hiếu Phương, 2023). Ngoài ra, Việt Nam còn có nhiều khu nghỉ dưỡng, spa cao cấp với dịch vụ đa dạng, đáp ứng mọi nhu cầu của du khách. Các khu nghỉ dưỡng thường tọa lạc tại những vị trí đẹp, có không gian yên tĩnh, gần gũi với thiên nhiên, giúp du khách dễ dàng thư giãn và phục hồi sức khỏe. Một dịch vụ du lịch chữa lành mới đây của tỉnh Lào Cai với tên sản phẩm “Du lịch chữa lành năm 2023” mang đến cho du khách một trải nghiệm tour du lịch chữa lành kết hợp luyện tập yoga và tìm hiểu tri thức bản địa về chăm sóc sức khỏe với nhiều lựa chọn như: yoga trên danh thắng núi Hàm Rồng, yoga kết hợp các phương pháp trị liệu truyền thống của người Dao Đỏ Tả Phìn, yoga và danh thắng ruộng bậc thang, yoga kết hợp khám phá văn hóa dân tộc. Tại đồng bằng sông Cửu Long, Đồng Tháp là một trong những địa phương có du địa rất lớn trong phát triển du lịch chữa lành gắn với cây hoa sen, cây trồng đặc thù ở địa phương. Nhiều khu du lịch ở Đồng Tháp đã tổ chức hoạt động nghỉ dưỡng, tái tạo năng lượng trong không gian xanh mát hương sen, thưởng thức món ăn giàu dinh dưỡng được chế biến từ sen,...

Thứ hai, về văn hóa truyền thống: Việt Nam có nền văn hóa truyền thống lâu đời với nhiều giá trị tinh thần tốt đẹp của 54 dân tộc. Văn hóa Việt Nam là một bức tranh đa sắc màu, được dệt nên từ những nét đẹp văn hóa riêng biệt trên khắp mọi miền đất nước. Mỗi dân tộc mang một bản sắc văn hóa độc đáo, thể hiện qua ngôn ngữ, trang phục, nhà cửa, phong tục tập quán, tín ngưỡng, lễ hội, âm nhạc, nghệ thuật, ẩm thực,... Đây là nguồn khai thác dồi dào, phong phú, là yếu tố thu hút du khách đến với du lịch chữa lành tại các địa phương.

Thứ ba, về nguồn nhân lực du lịch: Tính đến thời điểm hiện tại, cả nước hiện có 195 cơ sở đào tạo du lịch, gồm: 65 trường đại học, 55 trường cao đẳng, 71 trường trung cấp và 04 trung tâm đào tạo nghề, 02 cơ sở đào tạo trực thuộc doanh nghiệp. Hằng năm, tại các cơ sở đào tạo du lịch, có khoảng 20.000 sinh viên, học viên tốt nghiệp ra trường, trong đó, có khoảng 1.800 sinh viên đại học, cao đẳng chuyên nghiệp, 2.100 sinh viên cao đẳng nghề du lịch, khoảng 18.200 học viên hệ trung cấp. Ngoài ra còn có khoảng 5.000 học viên hệ sơ cấp và đào tạo truyền nghề dưới 3 tháng (Đặng Nguyễn, 2024).

3.3. Thuận lợi và hạn chế của nguồn lực đáp ứng nhu cầu phát triển loại hình du lịch chữa lành tại Việt Nam

3.3.1. Thuận lợi

Du lịch chữa lành ở Việt Nam là một loại hình du lịch đặc biệt có nhiều ưu điểm, thuận lợi so với các loại hình du lịch khác:

Đầu tiên, đây là ngành dịch vụ không mang tính mùa vụ, không phụ thuộc vào thời tiết. Do thường tập trung vào chữa lành tâm hồn, chăm sóc sức khỏe, thư giãn và trải nghiệm thiên nhiên nên du khách có thể tham gia dịch vụ bất cứ mùa nào trong năm và không cần lo lắng về thời tiết. Dịch vụ du lịch được các doanh nghiệp du lịch thiết kế sao cho phù hợp nhất với từng mùa, từng vùng với mong muốn mang đến cho du khách những trải nghiệm và dịch vụ hiệu quả nhất.

Thứ hai, Việt Nam là đất nước có cảnh quan thiên nhiên phong phú, là kho tàng vô giá để các doanh nghiệp xây dựng các sản phẩm

dịch vụ đa dạng cũng như mang đến cho du khách những trải nghiệm độc đáo, thư giãn.

Thứ ba, một thuận lợi vô cùng to lớn và có giá trị nhân văn sâu sắc đó là Việt Nam có nền văn hóa truyền thống đa sắc màu, đậm đà bản sắc dân tộc, được đúc kết từ tinh hoa của bao đời cha ông. Đi cùng với đó là ẩm thực vùng miền, phong tục, tập quán của các dân tộc trên mọi miền của đất nước. Đây đều là những giá trị có thể khai thác trong các sản phẩm dịch vụ du lịch chữa lành, là nguồn cảm hứng không có giới hạn của các doanh nghiệp khi xây dựng dịch vụ gắn với văn hóa vùng miền.

Thứ tư, đối tượng khách du lịch đa dạng, không hạn chế độ tuổi cũng được coi là thuận lợi lớn cho loại hình du lịch chữa lành. Nhu cầu chăm sóc sức khỏe tinh thần cũng như thể chất luôn hiện hữu đối với mọi người, không phân biệt giới tính hay lứa tuổi. Chính vì vậy, loại hình du lịch chữa lành có lượng khách hàng tương đối ổn định và đa dạng về nhu cầu. Điều này có thể giúp các doanh nghiệp du lịch cũng như các địa phương có dự đoán tốt hơn về nhu cầu để xây dựng nguồn lực và thiết kế các dịch vụ chất lượng cao.

Thứ năm, nguồn nhân lực du lịch được đào tạo bài bản, sẵn sàng tham gia vào thị trường lao động hằng năm cũng mang đến cho loại hình du lịch này những ưu thế không nhỏ. Nhân lực được đào tạo bài bản sẽ cung cấp cho khách du lịch những dịch vụ chuyên nghiệp, đáp ứng nhu cầu đa dạng của khách hàng. Đồng thời, nguồn nhân lực có kỹ năng giao tiếp tốt, chuyên môn tốt sẽ giúp quảng bá dịch vụ của doanh nghiệp tốt hơn, tạo dựng được hình ảnh chuyên nghiệp đối với khách hàng.

Với những lợi thế này, Việt Nam có tiềm năng để phát triển loại hình du lịch chữa lành với các dịch vụ chất lượng cao, thu hút khách du lịch trong nước và quốc tế.

3.3.2. Hạn chế

Du lịch chữa lành là một loại hình du lịch tiềm năng tại Việt Nam nhưng vẫn có một số hạn chế cần khắc phục.

Thứ nhất, hiện tại du lịch chữa lành chưa được quy hoạch và phát triển đúng mức. Cơ sở hạ tầng chưa được đầu tư bài bản và có hệ thống. Các sản phẩm, dịch vụ chữa lành chưa xứng với tiềm lực tự nhiên của mỗi địa phương. Mỗi địa phương có những lợi thế riêng về cảnh quan thiên nhiên và nguồn lực đặc thù, tuy nhiên, hầu hết các địa phương còn đang lúng túng khi xác định các điểm mạnh này để xây dựng sản phẩm dịch vụ chữa lành phù hợp. Chất lượng dịch vụ du lịch chữa lành tại Việt Nam chưa đồng đều, có nhiều cơ sở dịch vụ chưa đáp ứng được nhu cầu của du khách. Hiệu quả của các dịch vụ du lịch chữa lành chưa được khẳng định và đo lường rõ ràng nên gây hoang mang và nghi ngờ cho khách du lịch. Chưa xây dựng được bộ tiêu chuẩn quốc gia về du lịch chữa lành.

Thứ hai, việc thiếu các nghiên cứu khoa học và dữ liệu đánh giá hiệu quả của dịch vụ này khiến khách hàng không có cơ sở để tin tưởng và lựa chọn dịch vụ phù hợp.

Thứ ba, do nhận thức về du lịch chữa lành còn chưa đúng, khách du lịch thường nhầm lẫn giữa du lịch chữa lành và du lịch chăm sóc sức khỏe hoặc du lịch chữa bệnh, nhiều người chưa hiểu rõ về lợi ích của loại hình du lịch này nên chưa được họ quan tâm và đầu tư đúng mức.

Thứ năm, một số doanh nghiệp du lịch còn đưa ra những quảng cáo phóng đại, thiếu chính xác về hiệu quả của dịch vụ, khiến khách hàng hoang mang và mất lòng tin khi đã trải nghiệm dịch vụ mà hiệu quả không được như mong đợi.

Cuối cùng, một hạn chế không thể không nói đến đó là nguồn nhân lực du lịch chất lượng cao còn thiếu về số lượng và chưa bảo đảm về chất lượng. Thiếu nguồn nhân lực chất lượng cao sẽ gặp khó khăn trong việc đáp ứng tính chuyên nghiệp, chuyên môn trong phục vụ khách hàng, khó thu hút được khách du lịch có khả năng chi trả cao và khách quốc tế. Nguồn nhân lực trong loại hình du lịch chữa lành còn là các chuyên gia y tế, chuyên gia trị liệu tinh thần, các nguồn nhân lực này còn thiếu sự liên kết với nhau

và liên kết với các doanh nghiệp du lịch nên chất lượng của dịch vụ chưa được khách du lịch công nhận.

3.4. Khuyến nghị

Để du lịch chữa lành có thể phát triển mạnh mẽ, nhóm tác giả cho rằng, ngành du lịch cần phối hợp với các ban ngành liên quan khác để đưa ra các giải pháp mở rộng loại hình du lịch này. Sự liên kết giữa các ngành sẽ giúp xây dựng bộ tiêu chí chuẩn hóa các dịch vụ, quy trình chữa lành, đáp ứng được nhu cầu duy trì và tái tạo sức khỏe cho khách du lịch. Tuy nhiên, du lịch chữa lành ở Việt Nam mới ở giai đoạn khởi đầu nên nguồn lực đáp ứng vẫn chưa thật sự đa dạng và chất lượng.

3.4.1. Đối với các địa phương có tiềm năng

Để khai thác tối đa các nguồn lực phát triển loại hình du lịch chữa lành, các địa phương nên xây dựng chính sách, hành lang pháp lý thuận lợi để khuyến khích các doanh nghiệp du lịch đầu tư vào loại hình du lịch này bằng cách: xây dựng cơ sở hạ tầng như giao thông, khu nghỉ dưỡng cao cấp, bệnh viện, phòng khám với các chuyên gia y học cổ truyền giàu kinh nghiệm, khai thác tối đa nguồn lực thiên nhiên, xây dựng các khu du lịch sinh thái, khu du lịch nghỉ dưỡng,...

3.4.2. Đối với các doanh nghiệp du lịch

Các doanh nghiệp du lịch cần lên kế hoạch và xây dựng các dịch vụ du lịch chữa lành chất lượng cao, đa dạng, đáp ứng được nhu cầu của từng đối tượng khách du lịch, dựa trên cơ sở kết hợp sự thoải mái về thân – tâm – trí; thiết kế các dịch vụ du lịch chuyên biệt, phối hợp giữa giá trị truyền thống với công nghệ hiện đại, đảm bảo cung cấp cho khách du lịch những dịch vụ hiệu quả nhất; đồng thời thường xuyên nâng cao chất lượng cơ sở vật chất tiện nghi, phù hợp với từng mục đích của mỗi khách hàng.

Bên cạnh đó, việc đào tạo nguồn nhân lực chuyên nghiệp chất lượng cao cũng cần được quan tâm. Các doanh nghiệp cần thường xuyên bồi dưỡng, nâng cao kỹ năng nghiệp vụ chuyên môn và kỹ năng giao tiếp cho đội ngũ nhân viên, đặc biệt là đội ngũ nhân viên y tế,

hướng dẫn viên; cần có sự liên kết với các bên liên quan như đội ngũ bác sĩ y học cổ truyền, điều dưỡng, bác sĩ tâm lý, các nhà văn hóa, chuyên gia dinh dưỡng,... để xây dựng lộ trình, quy trình chữa lành cho khách hàng; có sự kết hợp với cộng đồng dân cư bản địa và phối hợp với các doanh nghiệp du lịch khác tổ chức các hoạt động trải nghiệm đa dạng và thú vị.

Doanh nghiệp du lịch cần thực hiện khảo sát định kì, xây dựng các thang đo để đo lường, đánh giá hiệu quả sản phẩm, dịch vụ chữa lành, từ đó kịp thời điều chỉnh, thay thế các hoạt động phù hợp nhằm đáp ứng tối đa nhu cầu của khách hàng.

3.4.3. Đối với khách du lịch

Là người trực tiếp sử dụng các sản phẩm, dịch vụ du lịch chữa lành, khách du lịch nên có những tìm hiểu nhất định để đưa ra quyết định. Trước hết, khách du lịch cần xác định nhu cầu của bản thân muốn cải thiện sức khỏe tinh thần hay thể chất, muốn tham gia những hoạt động, trải nghiệm nào, ở đâu, với ai, chi phí bao nhiêu, vào thời gian nào,... Có rất nhiều sự lựa chọn và dịch vụ đa dạng, vì vậy khách du lịch hãy lên kế hoạch về thời gian và dự trù mức kinh phí phù hợp để đưa ra sự lựa chọn phù hợp nhất với nhu cầu và điều kiện của mình. Khách du lịch cần lưu ý chọn các doanh nghiệp du lịch có uy tín để đảm bảo chất lượng dịch vụ và an toàn cho bản thân, có sự chuẩn bị những vật dụng cá nhân cần thiết, dành thời gian để thư giãn và tận hưởng trải nghiệm du lịch chữa lành.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam. (2024). *Thông tin du lịch tháng 3 năm 2024*. Truy cập ngày 15/04/2024, từ <https://thongke.tourism.vn/imguploads/documents/thongtindulichthang32024.pdf>

Đặng Nguyễn. (2024). *Cần đột phá trong đào tạo nhân lực du lịch ở Việt Nam hiện nay*. Truy cập ngày 25/04/2024, từ <https://bvhttdl.gov.vn/can-dot-pha-trong-dao-tao-nhan-luc-du-lich-o-viet-nam-hien-nay-202404131741391.htm>

Đỗ Hải Yến. (2021). Một số vấn đề đặt ra đối với phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam. *Kỷ yếu hội thảo Phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam, Viện Nghiên cứu phát triển du lịch, 2021*, 153–159.

Hiếu Phương. (2023). *Ngành du lịch phục hồi mạnh mẽ và đón đầu xu hướng tăng trưởng mới*. Truy cập ngày 25/04/2024, từ <https://kinhtevadubao.vn/nganh-du-lich-phuc-hoi-manh-me-va-don-dau-xu-huong-tang-truong-moi-27828.html>

Hoài Anh. (2024). *Nghỉ dưỡng, chữa lành – xu hướng du lịch trong năm 2024*. Truy cập ngày 15/04/2024, từ <https://baothanhhoa.vn/nghi-duong-chua-lanh-xu-huong-du-lich-trong-nam-2024-205445.htm>

Linh Nguyễn. (2024). *Du lịch chữa lành: Xu hướng mới, trải nghiệm mới*. Truy cập ngày 15/04/2024, từ <https://baodautu.vn/du-lich-chua-lanh-xu-huong-moi-trai-nghiem-moi-d208365.html>

Nguyễn Hoàng Mai. (2021). Thị trường du lịch chăm sóc sức khỏe trên thế giới và những vấn đề đặt ra cho du lịch Việt Nam. *Kỷ yếu hội thảo Phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam, Viện Nghiên cứu phát triển du lịch, 2021*, 50–62.

Nguyễn Thanh Bình. (2021). Du lịch chăm sóc sức khỏe – Ý nghĩa, xu hướng và sự khác biệt với du lịch y tế. *Kỷ yếu hội thảo Phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam, Viện Nghiên cứu phát triển du lịch, 2021*, 42–49.

Trang Đào. (2023). *Du lịch “Chữa lành” – Cơ hội mới để phát huy tiềm năng, lợi thế và khắc phục tính mùa vụ trong du lịch biển Cô Tô*. Truy cập ngày 12/02/2024, từ <https://vietnamtourism.gov.vn/post/50329>

Vũ Hương Lan & Trần Phương Anh. (2021). Phát triển du lịch chữa lành ở huyện Tam Đảo (Vĩnh Phúc) và thành phố Đà Lạt (Lâm Đồng). *Kỷ yếu hội thảo Phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam, Viện Nghiên cứu phát triển du lịch, 2021*, 107–120.